

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha

Herausgeber: Societad Retorumantscha

Band: 25 (1911)

Artikel: Il di della mastralia : farsa in ün act : traducziun ed in part elaburaziun del tudais-ch tras N. Mathieu ed A. Semadeni

Autor: Mathieu, N. / Semadeni, A.

DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-188563>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 26.11.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Il di della mastralia.

Farsa in ün act.

Traducziun ed in part elaburaziun del tudais-ch tras

N. Mathieu ed A. Semadeni.

Persunas:

Donn' Ona, la donna del' abolt Jacquen.

L' abolt Jacquen.

Junfra Tinetta, lur figlia.

Nutal, figl del mastral.

Sar Lüzza, il nudêr.

Maria, maschnera pro l' abolt.

1. Scena.

L' abolt Jacquen (sezza sün cutscha, vesti alla veglia con jabanna, chotschas cuortas, stimfs albs e stivals con fiblas): Ah! be chi fos fingià passà quest' elecziun. I po ir amo curius. Ê na poss chapir, perche chi'm vöglian far mastral in mes vegls dis. Schi dependess be da mai, schi stessa pü jent be abolt. Mo quest' ostinada dad Ona. — Cur cha quell' as mett' alch pal ché, schi quai sto tras.

2. Scena.

Tinetta (aintra): Praserv' al Segner! che di cha quest' és. Ün simil ramadan ma non haj' amo dudi. I na's sa bod, ingio chi's ha al ché.

L'abolt: Schi, schi, chara figlia, ingrazch'a Dieu, cha tü nan esch ün mas-chel i nan asch da't laschar elejer; perchè quai nan és ingün spass.

Tinetta: Mo, char bap, vo na stuaivat, vo vai *voglü*.

L'ab.: Chè voglü (sta sü)? Ê nan ha voglü, ta mamma ha voglü! Mo ê tem, ch'ê ia jo pal glatsch.

Tin.: Mo quai po ir amo pü bain co quai chi's craja. Vo na stuaivat perder al curaschi fingiá oravant.

L'ab. (va vi e nan): Mo, chara figlia, chi na pardess al curaschi, sch'al vess segns usche sgürs sco ê.

Tin.: Che dschavat da segns?

L'ab.: I na jüda pü nöja. Tü sasch, ma figlia, ch'ê s'ha quintá fingiá cal di pro'l jantar, cha nossa vacha brüna uardeva adüna tais sü par sas vadé e na treva jo öl d'el.

Tin.: I n'am vain pü adimaint.

L'ab.: I pür, id és uschea.

Tin.: Mo schi ché esa dvantá?

L'ab.: Mo ché esa dvantá — amo quel di al vadé es crappá.

Tin.: Mo illura.

L'ab. (misterius): Craj'am Tinetta. Nossa brüna és pü scorta co blers professers. Hoz a bun'ura, cur ch'ê sun i jo'n ui m'ha'la uardá cun cal öl pechadus sco sü pal vadé. Hoz vaja mal a man cun mai. (Tuots duos stan sü.)

Taidla quai ch'ê't di — Ê vegn in pá al ajer; ê n'ha ün che sco'n möz — al diamper l'elecziun. (Voul ir.)

3. Scena.

Donn' Ona (aintra triumfand. Eir vestida tot alla veglia): Ê al poss cuir (a Sar Jacquen). In ün'ura esch mastral id ê donna mastralessa! (A tots duos.) Ma ché guardasch tais, toc pandol? Na't sbarbuognasch — ün hom chi perda subit al ché. Fa inavant, in paca pezza comainza l'elecziun. Tü stosch ir a't preschentar. Mo guard'i tra aint ta jabanna nova i fa üna tschera amiaivla. I sapchasch da salüdar a tots, er a quès, cha tü na posch star ora. Cur cha tü esch lura mastral, schi'ls posch adüna amo mossar la crajanza!

L'ab: Na, quai na fetsch ê.

Dn'Ona: Che! ê m'impais cha tü jarasch bain a't dar ta vusch!

L'ab: Mo che crajasch — ê'm stuess turpiar.

Dn'Ona: Tü esch adüna l'istess schiloner!

Tin.: Mo chara mamma . . . ! —

Dn'Ona: Tü serra tas piccal!

L'ab.: Ê vegn intant in pá jo'n ui, cur ch'ê sun elet, schi dat'am ün clom. Mo i va sgüra mal, nossa brüna na fála.

4. Scena.

Dn'Ona: Che má a'l darché inventá? co cha quel am po rabgiantar. Sch'ê na foss, schi ma na foss el gnü mastral.

Tin.: Mo amo nan e'l, chara mámma.

Dn'Ona: Tasch'am jo; tü esch tas bap in parsuna. Id es mal avonda, cha tü na tirasch gnanca piz davo mai. Ossa vasch tantüna bod pals vainch i nan esch amo statta buna, da't rizzar ün toc marus, mandir ün hom. Mo ê chapisch bain. Ê na less er nöja üna murschögna, chi na's sa svolver sco tü. Ê scumet, cha tü restasch üna juvna veglia.

Tin.: Perquai laschai al pissèr a mai.

Dn'Ona: Serra ta bocca. Va jo'n schlèr i piglia sü üna fracla d'vin, cha quês da nos parti hajan alch da baiber, cur chi vegnan.

Tin. (ha guardà intant con temma or da fanestra e fa tschögns cul man): Mámma, na lessa tor sü er ün toc chischöl, quai foss bun pro'l vin.

Dn'Ona: Questa ja asch raschun; cur chid és mastralia, na's stoja spargnar nöja (sortind). Ê m'allegr be chi-d-es bod fini; quest ha custü üna munaida.

5. Scena.

(Tinetta e Sar Nutal.)

Tin. (serra l'üsch e cuorra alla fanestra, riva quella e lascha entrar a Nutal).

Nut. (avant co entrar): Esch suletta?

Tin.: Pür ve, i nan és ingün qua.

Nut. (aintra): Bun di, ma chara (la bütscha).

Tin.: Ah, char Nutal, tü na sasch che pais ch'ê n'ha sü mas cor. (Ella croda a seis pet e crida.)

Nut.: Chara Tinetta, tü na stosch tor usche grev. Asch discurrü con tas bap i ta mámma?

Tin.: Ê nan ha das-chü, i na san amo nöja.

Nut.: Mo ê't veva dit, cha tü lessasch discuorrer amo avant l'elecziun.

Tin.: Ma mámma s'ha rabgiantada sur da vo; ê sa dal sgür, cha in quest mumaint na dess'la pro.

Nut.: Aha! ossa saja bain da'm declerar al parché. Al nuder es ossa sas Diou; quel less ün oter mastral, causa cha mas bap l'ha dit, cha'l stuess laurar in pa da plü i baiber in pa da main; i probabel cha ossa lessal avair er a tai? — Di'm, ha ta mamma dit alch da mai?

Tin. (imbarazada): Oh — char Nutal....

Nut.: Tü'm stosch confessar tot, per ch'ê sapcha co'm contgnair, cur ch'ê vegn a't dumandar.

Tin. (spaventada): Che? — Tü la voust dumandar?

Nut.: S'incleja, di che ch'ell'ha dit. — Sco spus na pudaina avair ingünas secretezzas.

Tin. (cridand): L'ha dit .... l'ha dit .... cha tü siast üna gronda sbrega.

Nut.: Mô, quai nan es amo usche terribel, ê m'imagineva amo tot ôter.

Tin. (containta): Diou lodá!

Nut.: Mes genituors san fingiá tot.

Tin. (spaventava): Dalur, quês varan fat malviers!

Nut.: Dafatta nöja. Ma mamma ha dit, cha tü siasch üna brava juvna.

Tin.: Ha'la propa dit quai?

Nut.: I mes vegl ha dit, cha tes bap sia ün bun hom, i cha'l nan haja nöj'in mal, er scha'l'vess voglü gnir mastral.

Tin.: Quai es bé dad el. I da mámma nan ha'l dit nöja?

Nut.: Mo schi, er da quella.

Tin.: Ossa na'm stosch er tü zoppantar nöja.

Nut.: Mo bain, ma mámma ha dit, cha quella haja ün ché chod, i mes bap ha dit; cha quel chi survain quella sco söra, haja urá aint per bocca d' pigna.

Tin.: Char Nutal, la nan és sgür nö usche mala, sco chi's craja; i sas sto be la cognoschèr inandret.

Nut.: La cognoschentscha faina subit. N'avair ingüna temma. Ella n'am maglierá id ê n'am lasch nö trapplar sot. Ingio ê'la, ch'ê possa discuorrer cun ella.

Tin.: Dalur na, be nö in quest in quest mumaint; che t'impaissasch!

Nut.: Hoz stoj' ora. Ê m'ha sömgiá questa not da pluogls Quai porta furtüna.

Tin.: Mo, char Nutal, da che cha tü t'insömgiasch!

6. Scena.

Dn'Ona (sfracha sü'l üsch): Chi ha serrá? — rivi subit.

Tin.: Nutal, mütscha pál' amur da Diou. (Al maina pro la fanestra.)

Nut.: Gnanca da dir, pütost am lascha chavar or' als öls.

Tin.: Ah, char Nutal, fa'm quest plaschair i va perintant!

Nut.: Bun, mo in ün quart d'ura saraja darché quá (or da fanestra).

Dn'Ona (gritta): Mo vosch rivir o nöja!

Tin. (riva).

7. Scena.

Dn'Ona (aintra grittantada; porta ün plat con dschambun e metta quel sün maisa): Ê sto bod schloppar dals fels cun tai. Che hasch da't serrar aint, toc tottla.

Tin.: Ê n'ha gnü temma.

Dn'Ona: Temma, da chi? Ingün na va cun tai: bain temma! Üna juvna creschüda, chi's temma!

Tin.: Avant questas elecziuns la gliod es tant agitada, chi ma na's po savair, che chi po nascher.

Dn'Ona: Ê craj bod, cha tü hajasch pers la tramuntana. Tü hast sgür gnü temma, cha'l mastral vegna o cha'l trametta a sas figl, a cal sprer, a't dir jo la caruna. A quel al less ê salüdar.

Tin. (cun temma): O Segner, Segner .....

Dn'Ona: A tai ingün na't vol, craja'm. Üna juvna sainza curaschi es main da nöja. Tü esch, sco dit, tas bap in parsuna. Quel d'era üna povra schoca. Sch'ê na'l vess dumandá, schi má na's 'vess al savü resolver. (Guarda la maisa.) Al vin nan asch er nö amo quá. Tü am dasch gliess üna crusch! Subit! Al nudêr po gnir d'ün mumaint a l'âter, i a quel na pudaina laschar culla bocca sütta.

(Tinetta va vers l'üsch.)

Dn'Ona (clama davo): Mo nö or dal butschin pitschen; quel na s'incleja listess nöja. L'âter vin es bun avonda pal nudêr!

Tin. (sortind): Sco cha vo crajaivat.

Dn'Ona: Segner, quant ch'üna siml'elecziun am po turmantar, er schi's sá oravant, chi na po fallar.

Tin. (riva l'üsch): Mamma, al sar nudêr es qua.

Dn'Ona: Fa alla svelta (piglia jo svelt il scussal).

8. Scena.

(Sar Lüzza e Donn'Ona.)

S. Lüzza (entrand): Allegramaing, donna maestralessa.

Dn'Ona: Amo na sun ê.

S. Lüzza: Ossa na poja pü fallar.

Dn'Ona: Pigliai plazza, sar nudêr.

S. Lüzza: Grazia, donna maestralessa.

(Sezzan tuots duos.)

Dn'Ona: Ma Tinetta és güst ida jo'n schlêr pal vin; ê l'ha ditte da tor sü dal megler pal sar nudêr.

S. Lüzza: Ê s'ingrazch, donna maestralessa. Schi, schi, vossa figlia, quai es üna brava juvna, quai da üna donna in uorden.

Dn'Ona: Mo schi, is po esser cuntaint.

S. Lüzza: A quel, chi survain quella, as poja gratular er pals vegls.

Dn'Ona: Ê parintant n'ha fat mas pussibel.

S. Lüzza: Ê n'ha er fingià pensà quá o lá alla marida, donna mastralessa.

Dn'Ona: Da quai as lascha discuorrer pü tard; ossa na laina perder temp. Co esa cull' elecziun, sar nudêr. Esa garanti?

S. Lüzza: Ê craj dal sgür, chi na possa sbagliar; ê nan ha laschá mancar nöja.

Dn'Ona: Ê m'allegr bé da questa vanagloria da mastralessa veglia. S'impissai bé. Ossa s'ha'la fat far üna baretta nova cun püschels i bindels, sco las prümas damas da cità.

S. Lüzza: Mo che cha vo dschavat.

Dn'Ona: Id és prop' uschea. Daspö ch'all'ha la baretta nova, é'la ida fingia duas jadas a predgia, cha uschgliö na zapp 'la aint gnanc' üna jada in tot ön.

S. Lüzza: No la lain bain curar da sa vanitá. Als 100 rentschs, cha vo'm vaivat dat, sun impondüts bain (piglia oura üna pruna d'fögls e'ls metta sün maisa). A ques n'ha ê let ora las virtüds. Al mastral, sa donna, minchün ha ses fat.

Dn'Ona (as giodand): O lejai alch avant, ê n'ha grond bonder.

S. Lüzza (tegna triumfand ils fögls in ot): I nan és gnanc' ün fögl sco l'âter. Ê n'ha sottascrit minchün otramaing, per chi crajan chi sian da differenta provenienza. Quia vezzaivat ün firmá «Divers vaschins chi pajan grandas impostas.» Qua als n'haja strichá sot al nas nan il condot dell' aua e la via da munts.

D'O. (containta): Famus, quai tira.

9. Scena.

Maria (aintra, resta davovart): Id es cor' üna matta culla baretta, cha vo vaivat postá. La cuosta precis tant, co quella da donna mastralessa.

Dn'Ona (fa tschegns da taschair).

(Maria non incleja e vain inavant.)

Maria: Id es üna stupenda baretta; is pudess far ses landrora, usche blera pizza i bindels esa landervia!

S. Lüzza (malizius): Quai sto esser alch malincletta.

Dn'Ona: S'incleja, quai nan es par mai.

Maria: Schi schi, la baretta es par vo, vo la vaivat postada.

Dn'Ona (gritta): Va par tas fat, toc plufra!

Maria: I che lessa dir alla matta, chi ha portá la baretta?

Dn'Ona: Di ch'ê vegn' ora s vess, ch'alla less spettar in chadafö (sot vusch a Maria). Mo uardai pro da nö far ir la baretta.

10. Scena.

S. Lüzza (per sai): Las donnas sun tottas d'üna pasta (dadot). Guardai, qui n'haja sottascrit «Blers votants independents». Qua n'haja ê mossá che magnat e tiran . . . . .

Dn'Ona (as tschainta): Quai es er uschea; dappertot metta 'l aint sas nas.

S. Lüzza: Qui ésa pür al dret, quel chi 'l da la botta da mort. «Nel nom dels povers páurs: il comité agricul.»

Dn'Ona: Che es quai ün comité?

S. Lüzza: Ê sun al comité.

Dn'Ona: Ah uschea, ossa bain.

S. Lüzza: Quel zettel al rompa 'l calöz (lejand).

«Stimats convaschins! Alla testa da nossa drettüra appartegna ün hom, chi ha adüna tscherchá il bain del paur in tot e dappertot. Podain nus dir que da nos mastral vegl? Na, e madinà. E perque non ais el degn da nossa confidenza.»

Dn'Ona: Bravo, quest es dit stupend.

S. Lüzza: Ossa vain vos hom (lejand).

«Stimats convaschins. A chi volain nus dimena elejer? Ogni bainpensant sa que fingià da lösch. Sco mastral elejan nus a nos otstimà abolt Sar Jacquen Moffa, chi ha assaimper sustgnü noss páurs, ha tscherchá da promover l'agricultura, la pomicultura e l'alevaziun da muvel. Quel ais nos hom!»

Dn'Ona: Bravo! quai es famus! Quai es üna bella chassa ad avair üna buna penna. Culla leua na vess'ê temma; ma culla penna eschat vo maister!

S. Lüzza: Quai jess tot bain, be cha quest majister na tgness cul mastral vegl. Quel ans po far amo grond don.

Dn'Ona: Questa baja vöda; al fess letta da mussar pü bain als ufants, co's masdar in noss affars.

S. Lüzza: L'ha dit dappertot, cha no na vöglian üna schocca par mastral.

Dn'Ona: Quest impertinent! Es quai la paja par ma simla s-chaina vedra i ma spadla d'pursché, ch'ê l'ha tramiss, cur cha ma Tinetta ha cumanzá sa scola. Na'l vaj dit, cha scha Jacquen vain mastral, schi chi'l d'ozeran la paja.

S. Lüzza: Dit l'haja bain, mo al na n'ha voglü crajer.

Dn'Ona: Cal .... ai ....!

S. Lüzza: Cul docter i cul ravarenda na's poja far nöja. Ques vöglian restar neutrals. I l'avocat ha dit, ch'al vöglian sperar al meglier.

Dn'Ona: Che manaja'l cun quai?

S. Lüzza: Quai vol dir, ch'al sperescha, chi detta ün process pervi dall'elecziun.

Dn'Ona: Cala nascha creatüra!

S. Lüzza: Da l'otra vart m'esa pero reuschi, da trar da nossa vart al mas-chalch, al caluoster id er donna Barblina discuorra ossa a nos favur. I quai es fich important. Quell'ha üna leua, chi tagl'i fenda. Mo quai ha voglü bliers hoppers (fa mossa da quintar raps).

Dn'Ona (piglia ora 2 rentschs e'ls da a Sar Lüzza): Ê na vö, cha vo hajät d'avair don pervi da mai.

S. Lüzza (mett'aint ils raps): Grazia, donna mastralessa. I la donna da part tegn'oss'er cun no. Quella discuorra sco'n avocat. Ê sun persvas, cha quella ha fat perder al vegl mastral bleras vuschs.

Dn'Ona: Nossa donna da part es statt'adüna üna donn'in uorden.

S. Lüzza: Schi, ê til'ha podü persvader, mo be cun staint'i fadia; ê l'ha er stü amprometter, cha in cas ch'ê spus a vossa Tinetta, schi cha no clöman ad ella.

Dn'Ona: Mo, mo, quai es amo temp.

S. Lüzza: Quai chi nan és, po gnir! — I lur'amo üna. Vos fitadin, Sar Plasch, ha plont cu mai, ch'al haja da sbatter a gnir tras, i ha voglü savair ant co vuschar, co chĩ stetta cul fit. Ê til ha dit, cha par quest on desisterat dal fit, i l'ha dat amo 5 rentschs.

Dn'Ona: Diou 'ns praserva! er quai amo. Quai cuost' üna munaida, quest' elecziun.

S. Lüzza: Par nöja es be la mort, i quella cuosta la vita!

Dn'Ona (al da monaida).

S. Lüzza: Grazia, donna mastralessa.

11. Scena.

Tinetta (aintra, ma resta davovart, porta in ün man üna flascha con vin, in l'oter üna vantiera con magöls. Durante cha Sar Lüzza discuorra, vain ella inavant).

S. Lüzza (continuand): Vo 's pudaivat sainza fal laschar sü mai. Al figl dal mastral, a cal asen, n'ha er let ora las vantüras, causa ch'al va dschond mal da vo.

Dn'Ona: Bain fat.

Tin. (lascha crodar ils magöls e sbraja).

S. Lüzza: Diou 'ns parchüra, che má ésa dvantà?

Tin. (comainza a cridar).

S. Lüzza (clej' insembel ils tocs).

Dn'Ona (porta la buttiglia sün maisa): Che diamper asch darché da braïr?

S. Lüzza (a donna mastralessa): Ê na sa da chapir, che chi manca a vossa Tinetta. Ê craj bod, cha quest' elecziun l'haja agitada.

Dn'Ona: Quai sto esser uschea; ê saint er vi da mai.

12. Scena.

Maria: Al mas-chalch cloma al Sar nudêr da gnir subit, cha l'elecziun cumainza.

S. Lüzza: Sapperlot, lura fa quai prescha.

Maria: L'ha er dit, chi sia sgür cha Sar Jacquen vegn' elet (va).

S. Lüzza (da persai): Oss' es qua al dret mumaint (a Dn'Ona): Par far cuort, donna mastralessa, ê craj cha junfra Tinetta as stuess maridar. Ê cognoschess ün brav hom par ella, chi la portess sün palpas man. (a Tinetta): Che crajaivat?

Tin. (grob): Ê cognosch er ün, ma vo nan eschat quel.

S. Lüzza: Sch'ê s'anclej inandret, schi paressa bod, cha 'm lessat dar ün schierl.

Dn'Ona: I para bod uschea. Turnai amo üna jada, cur cha l'elecziun es passada, no lain amo discuorrer lasupra. Addiou (al da il man).

S. Lüzza: I man da Diou intant. (a donn'Ona): Discurai vo culla matta. (a Tinetta): Reflett' amo inpà lasupra, chara Tinetta. In temp d'üna mezz' ura saraja darché qua (va).

13. Scena.

Tin.: Ê na'l poss star ora, a quest simuladur.

Dn'Ona: Na't surpajast, t'impaisa be, quant ch'al ha fat par no.

Tin.: Schi, l'ha s-charsellà aint vossa munaida, i pro quai lessa 'l avoir er amo a mai.

Dn'Ona: Tegna ta leua mallavada. Tü pudessast esser cuntainta, scha tü chattasch ün. I na vain sgür nöja 'l segond. Fa parintant ün pad uorden sü maisa, schi vain inchün a gratular a tas bap sco mastral.

Maria (chatsch' il che aint dat üsch): Co esa culla baretta?

Dn'Ona: Ê vegn sül mumaint. Ingiò es mes hom?

Maria: L'és amo adüna jo'n ui i uarda sü palla brüna i da dal ché. Al m'ha dit: Chara Maria, uara co cha nossa brüna am uara amo adüna tais. Id ê l'ha lura dit: Ê craj ossa bod, cha'la piglia a vo par sas vadè.

Dn'Ona: Tü esch i restasch üna tambarlana. Va i laura alch, i na star totta di be culs mans in crusch.

Maria: Hoz esa trid' avra.

Dn'Ona: I al prüm vasch pro 'l patrün i disch, cha 'l less gnir sü i trar aint sa jabanna, cha'l sia tant co elet.

Maria (va).

Dn'Ona (a Tinetta): I tü at pigl' ossa insembel, chi na sia amo da star mal parvi da tai (va).

14. Scena.

Tin.: Be cha Nutal na capita (cuorra alla fanestra). Diou 'ns parchüra! Al vain fingià (riva la fanestra). Nutal, Nutal, na gnir

amo. Oh Diou, al fa, sco scha 'l na dudiss nöja. (taidla) Segner, al vain fingià aint da piertan. Oh Segner, che ma piglieraia a man?

Nut. (clocca sül üsch).

Tin.: Pür aint.

Nut. (aintra): Ossa suna qua; ingio sun als vegls?

Tin. (al va incunter): Mo, char Nutal, mo che t'impaisasch, da gnir güst in quest mumaint?

Nut.: Ossa n' haja spettá avonda, ossa stoj' ora.

Tin.: Palas paschiuns!

Nut.: Co? na 'm vosch pü bain, davo cha 'l nudêr es stat qua?

Tin.: Mo, char Nutal, co posch be pensar alch simal (al bütscha).

Nut.: No eschan dunque al cler.

Tin.: Mo che dscharà ma mamma?

Nut.: Apunta par quai sun ê gnü a discuorrer cun ella. Ve i da 'm amo ün bütsch. (As bütschan, repetidamaing.)

15. Scena.

Dn'Ona (aintra culla baretta, intant chi 's bütschan): Diou 'ns parchüra, al figl dal mastral! (da gritta): Rafü dai ina jada. (Separa ils amants spaventats.)

Tin.: Dalur, ma mamma!

Nut. (pront): Vo gnivat be sco clomada. Daspö chi 's sporscha bun' ocasiun, lessa dumandar al man da vossa Tinetta.

Dn'Ona: Vo na vai chattà al dret mumaint, impertinent cha vo eschat. (a Tinetta): I tü na 't turpiaisch?

Nut.: No na manglain ans turpiar. Cur chi 's es spus, saraja bain permiss, da 's dar ün bütsch.

Dn'Ona: Chi és spus?

Nut.: Ê vess jent discurrü dus plets be cun vo, schi'd és permiss. Tinetta, va i di a bap, cha 'l less gnir sü davo ün momaint.

Tin. (cun temma): O, char Nutal!

Dn'Ona: Va i 't turpaja.

Nut.: A revair.

16. Scena.

Nut.: Pigliai piazza.

Dn'Ona: Che dschaivat?

Nut.: Cha vo lessat tor piazza.

Dn'Ona: Quel craja fingiá d'esser qua da chasa, quest femnin; l'am vain be dret.

Nut.: Ê less spusar a vossa Tinetta.

Dn'Ona: Nöj' âter.

Nut.: Par intant es quai avonda.

Dn'Ona: I quai s'fidaivat da'm dir be in fatscha.

Nut.: Schi.

Dn'Ona: Ün impertinent sco vo nan ha ê amo má chattà. Ant co discuorrer pü inavant, lessa savoir, schi'd es vaira, cha vo ajat dit mal da mai.

Nut.: Ê poss avair dit alch.

Dn'Ona: Vezzaivat, ossa na dschessat pü (metta la baretta sün cutscha). Mo quai as poss amo pardunar; mo vo portavat al ché inpa bun ot i grob eschat sco la farina da törcha.

Nut.: A mai am para, cha vossa leua na sia er nö dschett'aint. Uardai, in minch' economia, ingio la chassas van, sco chi han dad ir, sto esser ün chi cumonda, chi porta las chatschas. In vossa chasa portavat vo las chatschas; ma ê na las lasch tor.

Dn'Ona: Vess quai dat esser ün cumplimaint?

Nut.: Pudai tor, sco cha vo laivat. Scha Tinetta dess dvantar fortunada, schi sto 'la avair ün hom energetic.

Dn'Ona: I'm para cha vo siat pü grob co energetic.

Nut.: Quai dependa tot, cun chi ch'ê n'ha da chefar.

Dn'Ona: Quest es darché ün' ofaisa (sta sü). Cuort i bö'n, ê na's vö nö bain nö mal (con superbia). Ma Tinetta nan ha ossa pü da uardar da's maridar nellas prümas famiglias; ossa es nossa famiglia la prüma dal cumün.

Nut.: Co maniaivat quai? Pür ora cun tot, chi na's crescha amo gotter.

Dn'Ona: Fin ossa es stat vos bap mastral, ossa es Jacquen!

Nut.: Mo na crajerai quai; als paurs elejan darché al vegl, vo vezzarat.

Dn'Ona: Qua's fallavat grobamaing. I cha vo sapchat, scha ma Tinetta as marida, schi pigl' la al nudêr. Quai es ün juven cun capacitats i cognoschentschas.

Nut.: Ossa esa nom s' metter or' i la foras dadora. I bain, no'ns lain impissar, cha vos hom sia elet. Savavat lur er, che chi segua?

Dn'Ona: Che?

Nut.: Ün recuors pervi dall' elecziun.

Dn'Ona: Che ma es quai?

Nut.: Na cagnoschavat las prescripziuns d' elecziun.

Dn'Ona: Na.

Nut. (per sai): Ner ê na las cagnosch. (dadot) Quia suna. (Piglia üna broschüra or' d s-charsella; per sai.) Id és als statuts da sennerai. (dadot) Ê's vögl prelejer alch landrora. Quia, § 7 tuna: Chi chi tschercha d' influenzer ils votants con bavarellas e monaida, survain 15 dis perschun.

Dn'Ona (spaventada): Quai na sarà brech' uschea!

Nut.: Plünavant § 9: chi chi blasma e calumniescha l' adversari, vain aint a pan ed aua per trais evnas.

Dn'Ona: Diou'ns parchüra!

Nut. (lejang): I quia § 13. Chi chi instigescha impiegats cunter lur superiors p. ex. sch' ün instigescha il nudêr cunter il mastral, vain aint per quatter evnas e perda tuots seis drets.

Dn'Ona: Segner, rafü dai!

Nut.: Lessa continuar?

Dn'Ona: Na, pal amur da Diou, ê n' ha avonda.

Nut.: Ebbain lura n' as vöja disturbar pü lönch (vol ir). Addiou, a revair.

Dn'Ona: Ingio via?

Nut.: Pro l' avocat, pervi dal recuors i par s' achüsar.

Dn'Ona (as mett' avant l' üsch): Na, ê n' as lasch ir, no lain amo discuorrer lasupra.

Nut.: Qua nan esa da discuorrer âter, laschà 'm ir o —.

Dn'Ona (rovand): Ê's dun, che cha vo laivat, scha vo na m' achüsaivat. Ditt' ám, che laivat?

Nut.: A vossa Tinetta vöja.

Dn'Ona: Na, a quella na's possa dar.

Nut.: Reflettai bain, ant chi sia massa tard (pacific). Savai ché, no lain tscherchar da 'ns perinclejer.

Dn'Ona: Co maniaivat quai?

Nut.: Ê vö laschar sainza s'achüsar.

Dn'Ona: Bun, perincletta, usche am plaschaivat.

Nut.: Vo na fossat nö narra; be sot üna condiziuin.

Dn'Ona: I quella foss?

Nut.: Scha mes bap vain mastral, schi 'm davat a Tinetta.

Dn'Ona (svelt): Ma scha mes hom vain, schi na la surgnivat.

Nut.: Perinclet.

Dn'Ona (al da il man): Id ê er, pled d'onur (riand maliziusa-maing). Ê's vess gnü par pü furber, co quai cha vo eschat. In ün quart d'ura l'elecziun es finida, illura pudaivat ir a chasa cun tant da nas. Jüsta rafinà nan eschat.

Nut.: Quai's mosserá.

17. Scena.

Dn'Ona (alla fanestra): Uardai, al nudêr vain fingia, al cuorra tot quai cha'l po. Quai es ün bun segn.

Nut.: Segner, che sigls cha'l fa (per sai). Angoscha, schi foss i mal! (Notal va agità vi e nan.)

Dn'Ona: Vezzavat, ossa as faja chod.

Nut.: I a vo amo pü sten.

Dn'Ona: Ê, ê sun dal tot sgüra.

Nut.: Id ê er.

Dn'Ona: Schi perche saglivat vi i nan in quest möd?

Nut.: Vo eschat sco or'd sen.

Dn'Ona: Crajavat forsa, ch'ê'm temma, o crajavat, cha'l nudêr sagliss in quest möd, scha no na fossan sur l'aua via?

Maria (chatscha aint il che): Ê sa üna danöv.

Dn'Ona: Schi quinta, toc tottla.

Maria: Al sar Nudêr es stat cajo avant ün mumaint.

Dn'Ona: Esa passà l'elecziun?

Maria: Schi, l'es finida.

Dn'Ona: Dudivat?

Nut.: I chi es mastral?

Maria: Ê vö taschair, vo dudivat amo adur' avonda (vol ir).

Dn'Ona: Maria, vosch turnar. Diou'ns parchüra, schi foss i mal.

Nut.: Vosch ora cun tot o....

Maria: Al nudêr ha dit.....

Dn'Ona: Ora cun tot....

Maria: Al nudêr ha dit....

Dn'Ona: Che ha 'l dit?

Maria: L'ha dit, chi hajan darche elet al vegl.

Dn'Ona: Impussibel, al nudêr sto sü svesa.

Maria: L'ha dit, cha'l nan haja temp da spettar, cha'l haja üna ferma inflorenzia, id i e'l be sco la bischa.

Dn'Ona: I lura saraja pür massa vaira, scha 'l na's ris-cha da gnir sü. A quel til vöja dir jo la caruna, a quest bajader cha'l es.

Nut.: Mo, mo, vo na stuavat far usche trid; amo avant ün mumaint al levat sün mort i fin par dschender.

Dn'Ona: Be cha'l am vegn' aint i las griffilas. Quai es al sach da las manzögnas.

Nut.: Schi nos affar foss dunque jüstá?

Dn'Ona: Cur ch'ê n'ha dat al pled, schi pro quai resta.

18. Scena.

Nut.: Ê s'ingrazch. No gnaran sgür ora bain insembel; quai chi 'd es passà 'laina invlidar.

(L'abolt Jacquen e Tinetta comparan.)

Dn'Ona: Eschat er qua alla fin.

Nut.: Vo gnivat be dret.

Jacquen: Praserva che ch'ê vez! al figl dal mastral. Ê na saveva cha vo fossat usche inavant.

Dn'Ona: Schi sasch ossa.

(Notal e Tinetta sun gnüts insembel.)

Dn'Ona: Al less spusar a nossa Tinetta.

Jacquen: Che lessal?

Dn'Ona: Na'm contradir ossa, scha tü vosch.

Jacquen: Ê nan ha ingott'incunter, a mai ha 'l adüna plaschü bain.

Dn'Ona: Id ê l'ha impromiss la matta — perche cha'l ha — tant üna bella maniera.

19. Scena.

Jacquen: A mai esa dret.

Nut. (a Jacquen): Ê s'ingrazch da cor. (As dan il man.)

Tin. (bütscha sa mamma): Oh, co cha vo 'm rendavat fortünada.

Dn'Ona: Ossa na's manglaivat nö schenar plü. Ê n'ha fingiá viss, co cha vo's bütschavat.

Nut.: Ve nan Tinetta; bap nan ha amo viss (as bütschan da gust).

Maria (chi compara al üsch): Quai va be sco sülla corda!

Jacquen: I co staja cull' elecziun?

Dn'Ona: Ai, jo pal glatsch esch i.

Jacquen (patetic): Vezzavat, la brüna ha tantüna angiaviná.
(As metta a sezzer sün cutscha güst sün la baretta.)

Dn'Ona: Segner, ma simla baretta.

Maria: Oss' es er quell' üna fuatscha.

Dn'Ona: Esser esch bain ün pover schiloner.

Nut.: Mettai be vos cor in pasch. Ê's darà da maridöz üna nova.

